

2.2 Zjištění

Než přejdeme k samotné prezentaci zjištění, rádi bychom představili některé charakteristiky učitelů a škol, s nimiž budeme výsledky ve výše uvedených oblastech porovnávat. V kapitole se objevuje vysvětlující proměnná udávající délku praxe (může nepřímou zastupovat i věk) v dělení na učitele s praxí maximálně 4 roky a dále s praxí 5–9 let, 10–19 let a 20 a více let. Druhou vysvětlující proměnnou jsou učitelé vyučované předměty ve škole v dělení na oblast českého jazyka, matematiky, cizích jazyků, přírodovědných předmětů, společenských věd (tyto skupiny zahrnují celkem 89 % populace učitelů v ČR). Třetí a čtvrtý údaj představuje rozlišení, zda do učitelova formálního vzdělávání byl zahrnut obsah a předmětová didaktika pro předměty, které učitel vyučuje (v rozlišení, zda se to týkalo všech předmětů, jež vyučuje, pouze některých, nebo žádného z nich). Dalšími vysvětlujícími proměnnými jsou typ školy, ve které učitelé působí (v dělení na základní školy a gymnázia) a počet učitelů ve škole (může zastupovat velikost školy) v dělení na školy s maximálně 20 učiteli, 21–30 učiteli, 31–40 učiteli a s více než 40 učiteli. Dále je zde využito vybraných sociodemografických charakteristik, tedy pohlaví učitelů a velikost sídla školy (v dělení na sídla s maximálně 5 tisíci obyvateli, 5–10 tisíci obyvateli, 10–20 tisíci obyvateli, 20–50 tisíci obyvateli a s více než 50 tisíci obyvateli).

2.2.1 Spolupráce učitelů a profesní klima ve škole

Učitelé měli v šetření TALIS 2013 za úkol **rozdělit svou pracovní dobu mezi různé činnosti**.²¹ V mezinárodním průměru za všechny země TALIS a také v rámci zemí Evropské unie učitelé věnují dle svého odhadu 6 % svého pracovního času v běžném týdnu práci v týmu a diskuzím s kolegy ve škole, v ČR je tento podíl 5 %. Dále měli učitelé uvést, **jak často spolupracují různými způsoby se svými kolegy**. Z výsledků prezentovaných v [Národní zprávě](#) (viz s. 41–42) je zřejmé, že až na spolupráci formou týmové výuky společně s dalšími učiteli v téže třídě byli učitelé v ČR dle svého vyjádření oproti mezinárodnímu průměru o něco aktivnější. V této části kapitoly se nebudeme zabývat veškerou spoluprací, která byla v rámci šetření zjišťována, ale **zaměříme se pouze na bližší profesní spolupráci**²² a představíme některé zjištěné souvislosti z dat za Českou republiku. Do tohoto typu spolupráce byla v šetření TALIS zařazena týmová výuka společně s jinými učiteli v téže třídě, pozorování výuky ostatních učitelů a poskytování zpětné vazby, zapojování se do společných aktivit napříč třídami a věkovými skupinami (např. do projektů) a společná práce s kolegy na svém profesním rozvoji.²³

Profesní spolupráce učitelů podle zázemí učitelů a škol

Učitelé a školy disponují různými zázemími a frekvence profesní spolupráce různých učitelů v různých školách se může lišit.²⁴ Ze všech výše uvedených vysvětlujících proměnných se **statisticky významná souvislost** s indexem profesní spolupráce v lineárním modelu prokázala

²¹ Viz otázky č. 17 a 18 v [dotazníku pro učitele](#) (dotazník je možné stáhnout spolu s daty pod odkazem ve složce „TALIS2013_učitelé“).

²² Viz [Národní zprávu](#), a sice s. 42, graf č. 28.

²³ Účast učitelů v aktivitách profesní spolupráce budeme souhrnně vyjadřovat prostřednictvím mezinárodního indexu profesní spolupráce. Ten byl spočten tak, aby hodnota 3,5 na šestistupňové škále odpovědí souhlasila s hodnotou indexu 10, který má směrodatnou odchylku 2. Vyšší hodnota indexu značí vyšší míru profesní spolupráce.

²⁴ V [Národní zprávě](#) (s. 43) je uvedeno, že přibližně polovinu rozdílů v odpovědích učitelů v ČR lze vysvětlit odlišnostmi mezi jednotlivými učiteli, druhou polovinu odlišnostmi mezi jednotlivými školami.